

Psykologisk institutt

Eksamensoppgave i PSY2018/PSYPRO4318 - Kvalitative forskningsmetoder

Faglig kontakt under eksamen: Eva Langvik

Tlf.:97727666

Eksamensdato: 9. desember 2015

Eksamenstid: 09:00 – 13:00

Hjelpemiddelkode/Tillatte hjelpemidler: Ingen

Annen informasjon:

Målform/språk: Bokmål

Antall sider: 2

Antall sider vedlegg:

Kontrollert av:

Dato

Sign

Besvar to (2) av de tre oppgavene nedenfor

1. Kvalitative data eksisterer i ulike former.
Hvilke type data foretrekkes innenfor de ulike analyseretningene?
2. Gjør rede for begrepet «teoretisk utvalg» (theoretical sampling).
3. Gjør rede for IPA.
Legg spesielt fokus på kvalitetskriterier og koding av data i IPA.

Eksamensoppgave i PSY2018/PSYPRO4318 Kvalitative forskningsmetoder

Faglig kontakt under eksamen:

Tlf.:97727666

Eksamensdato: .2015

Eksamenstid (09.00-):

Hjelpemiddelkode/Tillatte hjelpemidler: Ingen

Annen informasjon:

Målform/språk:

Antall sider:

Antall sider vedlegg:

Sensorveiledning i PSY2018/PSYPRO4318

Besvar to (2) av de tre oppgavene nedenfor

1. Kvalitative data eksisterer i ulike former. Hvilke type data foretrekkes innenfor de ulike analyseretningene?

Svar:

Her kan kandidatene nevne at hovedkildene til kvalitativt datamateriale er observasjon og intervju. Kan nevne at både observasjon og intervju varierer i grad av struktur. Det er naturlig at det kort gjøres rede for intervju og observasjon, men hovedtyngden må ligge på koblingen opp mot analyseretning. Denne tabellen fange det meste:

Analyseretning og Sentrale personer	Fokus	Datamateriale	Dataanalyse	Stikkord
Tematisk Analyse (Braun & Clarke)	Beskrivelse Bred-spektret	All type tekstuell materiale fra intervju/dokument/observasjon	6 steg	Flexibilitet, teori eller datastyrt, tilgjengelig
IPA J. Smith	Forståelse Psykologisk	Semistrukturert intervju om ofte sensitive tema	6 steg	Psykologi Fortolkning Teori, III Dobbel hermeneutikk
Grounded theory Glaser, Strauss, Corbin, Charmaz	Forståelse Prosesser Makro	Intervju/observasjon Charmaz: SSI Glaser: Alt	KKM, Koding Åpen-Aksial-Selektiv L-F-L & Fokusert	Teoribygging Teoretisk utvalg KKM Indre uenigheter
Narrative analyser Sarbin, McAdam	Historier Individet Språk	Narrativer, fra åpne, evt semistrukturerte intervju «Life-story» intervju	Identifisere konsept, narrative tone, funksjoner, metaforer, narrative tema	Personlige narrativer , «The storied self», språk
Diskursiv psykologi/DA Potter Wetherell	Språk gjør ting Relativisme	Tekst/naturlig tale fokusgruppeintervju	Fokus på hva vi gjør med språket- identifisering av fortolkende repertoar , kontekst, variasjon, konstruksjon	Talehandling Offentlig språk Motivert språkbruk
Foucauldian Discourse Analysis M. Foucault	Diskursive ressurser Power Praksiser	Alt	Diskursive konstruksjoner, Handlingsorientering, posisjonering, praksis og subjektivitet	Hva diskursene gjør med mennesker, muligheter, begrensninger, makt, politikk, posisjonering

Viktig at kandidatene vektlegger hvorfor de ulike datatypene passer til de ulike analyseretningene; -hvorfor er naturlige samtaler det beste for DA, og hvorfor er SEMistrukturerte analyser å foretrekke i IPA, og hvorfor passer ikke det like godt til narrative analyser. Fordel også om det trekkes inn ulikheter mellom Klassisk GT (alt er data, hvor glaser ikke ser på GT som en rent kvalitativ metode), mens Charmaz med sitt epistemologiske ståsted representerer en annen versjon av GT, og at dette er knyttet til foretrukket materiale « Thick descriptions».

2. Gjør rede for begrepet «teoretisk utvalg» (theoretical sampling).

Svar: Må gjøre kort rede for GT. Strauss & Glaser, sentrale publikasjoner «The discovery og grounded theory», induktiv, datainnsamling og analyse skjer integrert. Datainnsamling styres av analysene og den begynnende teorien, -hva må man vite mer om, hvilken retning. Viser til det opprinnelige overordnede målet til GT, generere teori, enten substansielle (kontekstavgrenset) eller mer formale/generelle teorier. Noen kan nevne uenigheter innad i GT, «Klassisk» GT (Glaser) legger mer vekt på kravet om at teori skal genereres enn konstruktivist-versjonen representert v Charmaz. Analyse/teoriutvikling i GT er en syklisk prosess, går fram og tilbake, og teoretisk sampling er viktig ift at teorien skal være grounded i dataen. Noen kan nevne at TU sammen med Konstant komparativ metode er sentrale virkemiddel i kategoriutvikling/teoribygging. Fra slides:

- Teoretisk utvalg for å utvikle teori, ikke for generaliserbarhet .
- Teoretisk utvalg – Strategisk utvalg av informanter som kan besvare forskningsspørsmålet
- Respondentene får ulik betydning
- Basert på teoriene som utvikles for å tolke dataene gjennom analysene

Teoretisk utvalg for å validere kategorier og relasjoner

- Støtte og utfordre den begynnende teorien (data som validering)

Samle data i andre settinger for å generere en generell (formal) teori

- Jo mer en teori generaliseres til andre situasjoner, jo nærmere kommer den å bli en ”formal” teori

3. Gjør rede for IPA. Legg spesielt fokus på kvalitetskriterier og koding av data i IPA.

IPA: induktiv

Idiografisk

Interrogative (stiller spm med eksisterende teori)

Fra Slide: Hva er IPA? (Smith, 2008)

- «Exploring lived experiences»
- Studiet av hvordan mennesker gjør mening ut av sine store livshendelser
- Deltakerne er eksperter på egne opplevelser, forskeren fortolker og forstår/forklarer kompleksitet i opplevelsene

- Den metoden i pensum som er sterkest knyttet til psykologi
- Fokus på livsendrende, unike, spesielle hendelser
- Gi en nøyaktig beskrivelse av opplevelser
- Forenelig med psykologisk teori og forklaringer

Jonathan Smith: artikkel i 1996 (beyond the divide between cognition and discourse) markerer opprinnelsen til IPA

- Fokuserer på rikholdige og detaljert beskrivelse av personlige opplevelser
- En metode spesifikt for psykologien
- Et kvalitativt alternativ til diskursanalyse.

Dataanalyse i IPA (Semistrukturert intervju foretrekkes)

1. Bli kjent med case og innledende kommentarer
2. Identifisering av foreløpige tema
3. Leting etter sammenheng mellom tema
4. Systematisk tabell over tema
5. Analyse av flere case
6. Skrive rapport

Koding av data:

Starter med innledende koder/merkelapper på dataen i steg 1. I steg 2 innebærer koding et litt høyere abstraksjonsnivå, man fokuserer mer på temaer. I steg 3 foregår en ytterligere forflytning opp på et fortolkende nivå, man ser også på sammenhenger mellom tema. En hierarkisk organisering med overordnede tema og sub-tema. En fortolkende prosess.

Hva kjennetegner en god IPA artikkel? Smith, 2010

- Klart fokus- spisset
- Sterkt datamateriale av høy kvalitet
- Høy kvalitet- solid (rigorous)
- Tilstrekkelig utbrodering av et tema
- Fortolkende, ikke bare beskrivende analyse
- Analyse som påpeker likhet og unikheter (convergence and divergence)
- Godt skrevet og engasjerer leseren – gir leseren innsikt

Fint å trekke inn andre, mer generelle kvalitetskriterier også:

Noen felles kvalitetskriterier

1. Er studiet originalt og innovativt? Ny kunnskap?
2. Er forskningsspørsmålet teoretisk, praktisk eller sosialt viktig?
3. Bruker studien gode (presise og valide) data?
4. Er påstandene i studien godt underbygget?
5. Tilbyr studiet nye perspektiver på temaet?
6. Løser/belyser studiet uenigheter i feltet?

Oppsummering på slide:

IPA er en induktiv, ideografisk og spørrende (interrogative)

•Jonathan Smith (1996) «*Beyond the divide between cognition and discourse*»

•En spesifikk psykologisk metode, som i større grad er forenelig med tradisjonell psykologi

•"Deltakerne er eksperter på deres egen opplevelse"

•Semi-strukturert intervju av få, unike, relativt homogene deltakere

•Delt fokus på det distinkte (ideografiske) og det delte i opplevelser

•IPA er blitt kritisert for

–For lite fokus på konteksten

–At den ikke er fenomenologisk

–Naivt syn på språk

Forskeren reduserer kompleksiteten til dataen gjennom nøye og systematiske analyser. Analysen består av 6 steg hvor skriving av artikkel/rapport er det siste analytiske steget

Evaluering av IPA arbeid deler mange kriterier med generell vurdering av kvalitativt arbeid, men større vekt legges på fortolkning

En vellykket analyse er fortolkende (og derfor subjektiv) så resultatene er ikke "fakta"; resultatene er transparente (eksempler fra data) og plausible

God litteratur og forenelighet med eksisterende psykologisk teori gjør metoden til et godt valg for psykologistudenter/forskere, men tematikken er ofte sensitiv og analysene utfordrende, også for viderekommende